

Josep M. LLOBET I PORTELLA

UN INVENTARI DE LA BIBLIOTECA
DE JOSEP ANTONI DE GOMAR I DE NAVÉS,
CATEDRÀTIC DE LLEIS DE LA UNIVERSITAT DE CERVERA (1788)

Introducció

Durant el mes de gener de 1788 es produí a Cervera la defunció del doctor Josep Antoni de Gomar i de Navés i el dia 22 de febrer d'aquell any els seus marmessors començaren a prendre inventari dels seus béns, activitat que fou continuada el 27 del mes següent. Josep Antoni de Gomar, en el moment de la seva mort, era catedràtic de prima de lleis de la universitat cerverina¹. Tots els béns del difunt passaren a la seva filla Maria Ignàsia de Gomar i de Perelló, la qual estava casada amb Antoni Maria de Pedrolo i de Pastor². Aquest matrimoni també residia a Cervera. Sembla que hi havia una altra filla, anomenada Maria Antònia, que s'havia casat amb Joan de Saleta Morgades i Puigrobí, els quals vivien a Vic.

La casa de Josep Antoni de Gomar es trobava situada al carrer Major de Cervera, via on abundaven, en aquella època, els grans casals de les famílies notables de la població. En un estudi de l'habitatge hi havia la biblioteca del professor, la qual, atès que encabia un gran nombre de llibres, hem de creure

---

1. Segons Federico VILA BARTROLÍ, Josep Antoni de Gomar fou humanista i orador. Escriví diversos tractats jurídics que van ser impresos a l'estampa de la Universitat de Cervera l'any 1757 i un suplement a l'obra *De iure dotium* de Finestres que no fou publicat, tractats «celebrados todos ellos por la erudición, elegancia de estilo, abundancia y oportunidad de citas». També ens diu que havia nascut a Lleida el 1719 i que morí l'any 1783 essent catedràtic de prima de lleis de la Universitat de Cervera (*Reseña histórica, científica y literaria de la Universidad de Cervera*, Barcelona, Librería y Tipografía Católica Pontificia, 1923, pàg. 197). La data de la seva mort és, doncs, errònia. En canvi, Manuel RUBIO Y BORRÁS el fa fill de Cervera i precisa que ocupà la càtedra d'institucions el 1746, la de volum el 1763, la de digest vell el 1764, la de vespres de lleis el 1772 i la de prima de lleis el 1774 (*Historia de la real y pontificia Universidad de Cervera*, Barcelona, Librería Verdager, 1915-1916, vol I, pàg. 408). Fèlix TORRES AMAT, *Memorias para ayudar a formar un diccionario crítico de los escritores catalanes*, Barcelona 1836, 297/II, després de precisar que fou batejat a Bellpuig el 29 de març del 1719, dedica una columna a Gomar, però no aclareix quines són les seves obres; la "Gran Enciclopèdia Catalana" el desconeix; per aquesta raó, les pàgines següents representen almenys una primera aportació bàsica per a conèixer les principals obres seves, encara manuscrites com la del núm. 129 (o apunts d'escola, núms. 151-153), o editades, com semblen haver-ho estat les dels núms. 130 i 132.

2. El casament se celebrà el 1777, data en què Maria Ignàsia encara no tenia quinze anys. Antoni Maria de Pedrolo havia nascut a Cervera l'any 1755 i morí a la mateixa ciutat trenta-cinc anys després (Santiago ALBERTÍ, *Esquema històric del llinatge Pedrolo*, dins «Urtx», 7 (1995), pàgs. 49-88).

que ocuparia un espai ampli. La condició de catedràtic de lleis del difunt resta ben reflectida en el contingut de la seva biblioteca, tot i que no hi falten altres classes de llibres, especialment obres literàries o religioses.

Considerant que aquesta llista de llibres pot ser una bona mostra de les lectures d'aquella societat cerverina (i, fins i tot, de la catalana) de la segona meitat del segle XVIII, transcrivim, a continuació, la part inicial del document, l'inventari de les obres i el final del mateix.

Hem intentat de completar en nota les notícies de cada entrada, donant, si ha estat possible, el nom i cognom de l'autor, lloc i any d'edició del títol, i punt de referència en una dels tres obres següents:

Fèlix TORRES AMAT, *Memorias para ayudar a formar un diccionario crítico de los escritores catalanes y dar alguna idea de la antigua y moderna literatura de Cataluña*, Barcelona 1836 (= TA);

Antoni PALAU I DULCET, *Manual del librero hispano-americano*, XXVII volums, Barcelona 1923 i ss. (= P)

Josep M. LLOBET I PORTELLA, *Bibliografia cerverina (1633-1978)*, Cervera 1982 (= Ll).

El resultat, ultra el de donar a conèixer una biblioteca no menyspreable, informa d'un catedràtic de Cervera i autor, Josep de Gomar i de Navés, pràcticament desconegut, que meriex millor sort, i dóna a conèixer edicions cerverines del XVIII que fins ara no figuren en les bibliografies.

Text documental

1788 març 27. Cervera

Inventari de la biblioteca de Josep Antoni de Gomar i de Navés.

Arxiu Històric Comarcal de Cervera, Fons Notarial, Cervera, 130, Antoni Vidal, *Manual*, 1787-1788, f. 145.

En nom del senyor. Sia a tots notori que don Anton Maria de Pedrolo y donya Maria Ignàsia de Pedrolo y de Gomar, cònjuges, en la present ciutat de Cervera domiciliats, en los noms, és a saber, dita donya Maria Ignàsia de marmessora, hereva y successora universal dels béns que foren y deixà en lo dia de son òbit lo difunt don Joseph Anton de Gomar y de Navés, son pare, y lo nomenat don Anton Maria de Pedrolo de marmessor elegit per dit difunt y de usufructuari dels mateixos béns o en aquells altres noms que de dret, respectivament, tngan y hagen lloch, lo reverent Anton Culleré, prebere y beneficiat de la parroquial iglésia de esta ciutat, lo doctor don Andreu de Massot, lo doctor don Ramon de Texidor y lo doctor Donat Cirera, prebere y rector de dita parroquial iglésia, y en dita ciutat domiciliats, marmessors y executors, junt als

dits don Anton Maria de Pedrolo y donya Maria Ignàsia de Pedrolo y de Gomar, y ab don Joan de Saleta, Morgades y Puigrobí y donya Maria Antònia de Morgades y de Gomar, cònjuges, domiciliats en la ciutat de Vich, ausents a estas cosas, del testament y última voluntat del doctor don Joseph Anton de Gomar y de Navés, cathedràtic de prima de lleys que fou de la real y pontificia universitat litterària de la enunciada present ciutat de Cervera, en atenció que los nomenats Anton Culler[é], prebere, don Andreu de Massot, don Ramon de Teixidor y doctor Donat Cirera, prebere, en qualitat de marmessors predits, comensaren a fer y pèndrer inventari en lo dia vint-y-dos [de] febrer pròxim passat, ab acte rebut en poder del notari avall escrit, de la heretat y béns que en lo dia de son òbit deixà lo mencionat difunt don Joseph Anton de Gomar y de Navés per los fins y efectes allí expresats [...], per esta pública escriptura y son thenor continúan y prosegueixen la confecció del mateix inventari, descrivint, a més del que en ell se encontrà de la consebuda herència o patrimoni que tenia y possehia dit don Joseph Anton de Gomar en lo temps que vivia y quant morí, los demés béns de ella o que li pertanien que se han trobat y de què han pogut tenir notícia, que són los següents encontrats, és a saber:

En la casa en lo calendat acte de incoació de inventari expressada, situada en lo carrer Major de esta ciutat de Cervera [...].

En lo estudiet.

{...}.

Ítem los prestatges de llibreria de pi, negres, en los quals se han trobat los llibres següents:

{1-2}. *Corpus iuris civilis*, dos tomos en fòleo;

{3}. Joan Pere FONTANELLA, *De pactis nupcialibus*, un tomo en fòleo, que és lo segon, vell;

{4}. *Opera* D. Ioannis PUGAE ET FEIJÓ, un tomo en fòleo, usat;

{5-6}. VINNIUS, *Super instituta*, dos tomos en quart, usats;

{7}. VINNI, *Selectas*, un tomo en quart, usat;

{8-9}. PEREZIUS, *In codicem*, dos tomos en quart enquadernats a la francesa, usats;

{10}. PEREZIUS, *In Digesta*, un tomo en quart enquadernat a la francesa;

{11-12}. *Corpus iuris canonici*, dos tomos en quart a la francesa, usats;

{13}. *Iurisprudentiae Papinianeae scientia opus* Antonii FABRI, un tomo en quart, molt usat, a la francesa;

{14-15}. RETEZ, *Opuscula varia*, dos tomos, que ne comprenen tres, en fòleo, usats;

[3] Tractant-se d'un segon volum, pertanyia a l'edició de Barcelona 1612, que fou en dos volums.

[4] Sembla que eren les *Opera iuridica* (o potser les *Opera omnia posthuma*), Lió 1735 (Palau, 241243-241244).

[5-6] Arnold Vinnem, Madrid 1723-1724 (Palau, 369965).

[8-9] Antonio Pérez, Luvaina 1626-1651 i Ginebra 1740.

[10] Antonio Pérez, Amsterdam 1669.

- [16-17]. DONELLUS, *Enucleatus*, dos tomos en fòleo, usats;
 [18-19]. NOOD, *Opera omnia*, dos tomos en fòleo, usats;
 [20]. PICHARDO, *In tres institutionum imperatoris Iustiniani libros*, un tomo en fòleo, vell, és triplicat y al un falta algun poch al principi;
 [21]. SOLSONA, *Lucerna laudemiorum*, un tomo en fòleo, usat;
 [22]. *Consilia matrimonialia diversorum doctorum*, un tomo en fòleo, molt usat;
 [23]. *Historia generalis Hispaniae por diferentes autores*, part primera, un tomo en fòleo, molt usat;
 [24]. IRANZO, *Praxis protestationum*, un tomo en fòleo, usat;
 [25]. GALGANETTI, *De conditionibus et demonstrationibus*, un tomo en fòleo, usat;
 [26]. GRETSERO, *Controversia Belarmini*, un tomo en fòleo, usat;
 [27]. Jaume PÉREZ DE VALENTIA, *Exposición dels salms de David*, un tomo en fòleo, molt usat;
 [28]. *Variarum iuris sententiarum* Arismini TEPATI, un tomo en fòleo, molt usat;
 [29-30]. *Variarum sententiarum iuris canonici civilis et criminalis* Arismini TEPATI, dos tomos en fòleo gran, usats;
 [31-33]. Felini SANDEI, *In quinque libros decretalium*, tres tomos en fòleo gran, vell;
 [34]. *Index in Felini SANDEI comentarios ad quinque libros decretalium*, un tomo en fòleo gran, vell;
 [35]. *Decretales Gregorii noni*, un tomo en fòleo, vell;
 [36-40]. ALEXANDER DE IMOLA, *Super digesta*, sinch tomos en fòleo de marquilla, molt vells;
 [41]. ALEXANDER DE IMOLA, *In codicem*, un tomo en fòleo de marquilla, molt vell;
 [42-44; 45-49]]. ALEXANDER DE NEVO, *In quatuor libros decretalium*, tres tomos en fòleo de marquilla, molt vells, lo un sens cubertas; sinch tomos en fòleo de marquilla, los tres de *Digest*, un de *Codigo* y altre sobre los *Decretals*, sense cubertas y faltan casi a tots fulls al principi y a la fi;
 [50]. Ambrosii CALEPI, *Dictionarium*, un tomo en fòleo, usat;
 [51]. TIRAQUELLI, *Semestria ingenuorum dierum Alexandri*, un tomo en fòleo, usat;

[16-17] Hugo Doneau; el títol sembla pertànyer a un resum dels seus *Commentarii de iure civili...* en setze volums.

[18-19] Gerhard Noodt, Leiden 1724 i 1735.

[20] Antonio Pichardo y Vinuesa, *In quatuor...*, Salamanca 1600.

[21] Francesc Solsona; el llibre fou editat a Lió el 1556 i en segona edició a Barcelona.

[22-23] Títols desconeguts de Palau.

[24] Joan Jeroni Iranzo, València 1667.

[26] Jacobus Gretser, Ingolstadt 1607-1609.

[27] Jaume Peres de València: vegeu ATCA, XIV (1995), 363-364.

[50] Edicions múltiples. Lió 1565 ss. (Palau 40360).

- [52]. GREGORIUS TOLOSANUS, *Syntagma iuris universi*, un tomo en fòleo a la francesa, usat;
 [53]. AMAYA, *Opera iuridica*, un tomo en fòleo, usat;
 [54]. ENGEL, *Ius canonicum*, un tomo en fòleo, usat;
 [55]. EVIACII, *Opera*, quatre tomos en fòleo a la francesa, usats;
 [56-59]. Don Ignasio JORDÁN DE ASO Y DEL RÍO y don Miguel de MANUEL Y RODRIGUES, *El fuero viejo de Castilla*, un tomo en fòleo, *El ordenamiento de leies que don Alfonso onze hizo en las cortes de Alcalá de Henares en el año de mil trescientos quarenta y ocho*, un tomo en fòleo, y *Cortes celebradas en los reinados de don Sancho quarto y de don Fernando quarto*, un tomet en fòleo, tots estos tres són enquadernats a la rústica, nous;
 [60]. PEGUERA, *Praxis civilis cum notis Ripoll et Amigant*, un tomo en fòleo, usat;
 [61]. Estatuts en llatí de la Universitat de Cervera, un tomo en fòleo, usats;
 [62]. Estatuts castellans de la mateixa Universitat, un tomo en fòleo, usat;
 [63-64]. *Colección de reales cédulas, provisiones, etc., dirigidas a la Universitat de Cervera*, dos tomos en fòleo, lo un ab cubertas de pergami, usat, y lo altre de paper blanc, nou;
 [65]. La real cèdula de sa magestat de vint-y-dos [de] janer de mil set-cents vuytanta-sis, en fòleo, usada;
 [66-68]. CÀNCER, *Variarum resolutionum*, tres tomos en fòleo, usats;
 [69]. TRISTANII, *Decisiones*, un tomo en fòleo, que és lo tercer, usat;
 [70-71]. GRAVINAE, *Opera seu originum iuris civilis libri tres*, dos tomos en quart unit en un volumen, usat;
 [72]. *Gratulación político-catòlica y noticias de la ciudad de Lérida*, un tomo en quart, molt usat;
 [73]. MARTA, *De clausulis tribunalium*, un tomo en quart, molt usat;
 [74]. BRISONIUS, *De formulis populi romani*, un tomo en quart, usat;
 [75]. BRISONII *Opera varia*, un tomo en quart, usat;
 [76]. *Engaños y desengaños del profano amor deducidos de la famosa historia del duque don Federico*, un tomo en quart, és la segona part, usat;
 [77]. GIRIBETS, *Racionales centellas, etc.*, un tomo en quart, usat;

[53] Francisco de Amaya, Lió 1734.

[54] Ludovicus Engel, Màntua 1777 (Palau 79689).

[56-59] Els tres títols foren editats a Madrid, respectivament els anys 1771, 1774 i 1775 (Palau 18725).

[60] Lluís de Peguera; el llibre sembla que fou publicat a Barcelona el 1649.

[62] Cervera 1731.

[63-64] Títol desconegut de Palau: cf. 56654-56660.

[65] Títol desconegut de Palau: cf. 50940-50986.

[66-68] Jaume Càncer; l'obra fou publicada a Barcelona el 1594 i almenys sis vegades més fins al 1760, també a Barcelona.

[69] Bonaventura Tristany, Barcelona 1688, en tres volums.

[72] Títol desconegut de Palau.

[76] Títol desconegut de Palau.

[77] Jeroni Giribets, Cervera 1728.

- [78-81]. FABRI, *Rationalia in pandectas*, quatre tomos en fòleo a la francesa, molt usats;
- [82]. Antonii DIANA, *Resolutiones morales*, un tomo en fòleo, molt usat;
- [83]. GAILL, *Observaciones prácticas*, un tomo en fòleo, molt usat;
- [84-85]. LA CROIX, *Theologia moralis*, dos tomos en fòleo, usats;
- [86-87]. FONTANELLA, *Decisiones*, dos tomos en fòleo, primer y segon, molt usats;
- [88]. De LEÓN, *Decisiones sacrae regiae audientiae Valentinae*, un tomo en fòleo, usat;
- [89]. MARANTA, *Aurea praxis o de ordine iudicariis*, un tomo en quart, usat; un tomo molt vell del volumen en quart;
- [90]. ROLANDINI, *Suma artis notaria*, un tomo en quart, molt usat;
- [91]. GARAU, *Olimpo el sabio o máximas, etc.*, un tomo en quart, molt espallat;
- [92]. *Decisiones Iosephi Ludovici ab Asisio*, un tomo en quart sens principi ni fi, en lo demés està ben tractat pués ni al principi ni al últim falta res de la obra;
- [93]. CANTÓN, *Instrucción de las virtudes*, un tomo en quart, molt vell;
- [94-99]. HEINECCI, *Opera in octo tomos divisa*, sis tomos en quart, que són los sis primers, usats;
- [100]. HEINECCI, *Comentarius ad legem Iuliam et Papiam Poepiam*, un tomo en quart, usat;
- [101]. HEINECCI, *Prelectiones*, un tomo en quart, usat, de este tomo o llibre se veu que se'n ha tret una gran porció que seria, sens dupte, de algun altre tractat de Heineccio prohibit;
- [102]. MUJAL, *Desengaño al público*, un tomo en quart, nou;
- [103]. MUJAL, *Annotationes super institutam*, un tomo en quart, nou;
- [104]. DORCA, *Quatuor orationes habitae, etc.*, un tomo en quart, nou;
- [105]. BARCLACI, *Argenis*, un tomo en octau, usat;
- [106]. FRANCHENAU, *Sacra themidis Hispanae arcana*, un tomo en octau, usat;

---

[82] Lió 1634 (Palau 71773).

[86-87] Joan Pere Fontanella; els dos volums isqueren a Barcelona els anys 1639 i 1645; foren reeditats a Ginebra el 1662.

[88] Franciscus Hieronymus de León, Madrid 1620 (Palau 135156 i 69371).

[90] Rolandino de'Passeggeri; aquest manual, publicat el 1255, esdevingué el clàssic en la matèria, tant per les innombrables còpies manuscrites com per les no menys nombroses edicions.

[91] Francesc Guerau; els tres volums isqueren a Barcelona els anys 1675, 1681 i 1699.

[93] L'autor potser és Jeroni Cantó (Torres Amat 144/I) encara que el títol no hi sigui esmentat.

[94-99] Johann Gottlieb Heinecke, Ginebra 1744-1748.

[100]. Johann Gottlieb Heinecke, Venècia 1770.

[102 i 103] Joan Antoni Mujal i de Gibert; el primer títol fou publicat a Madrid el 1774 (P 184293); el segon a Cervera el 1781 (P 184294).

[104] Francesc Xavier Dorca; el títol fou publicat a Cervera (Torres Amat 217/I)

[105] Jean Barclay, Madrid 1626 (?) (Palau 24082).

[106] Gerardus Ernestus Franckenau, Hannover 1703.

- [107-108]. FERRIERE, *Paratitla in quinquaginta libros digestorum*, dos tomos en octau, usats;
- [109]. *Vida del beato Miguel de los Santos*, un tomo en octau, usat, és triplicat;
- [110]. *El congregante práctico*, un tomo en dotsè, usat;
- [111-112]. FINESTRES, *In Hermogenianum*, dos tomos en quart, usats;
- [113-114]. FINESTRES, *Praelectiones cervarienses*, dos tomos en quart, usats;
- [115]. FINESTRES, *Exercitationes academicae*, un tomo en quart, usat;
- [116]. FINESTRES, *De iure dotium*, un tomo en quart, usat;
- [117]. FINESTRES, *Inscriptiones romanae*, un tomo en quart, usat;
- [118]. DOU, *Inscriptiones romanae*, un tomet en quart ab cubertas de paper blanch, usat;
- [119]. DOU, *Finestresius vindicatus*, un tomo en quart, usat;
- [120]. DOU, *Aelii Marciani I. C. liber singularis*, un tomo en quart, usat;
- [121]. *Instituciones del derecho civil de Castilla* por los doctores don Ignacio JORDÁN DE ASO Y DEL RÍO y don Miguel de MANUEL Y RODRIGUES, un tomo en quart a la francesa, poch usat;
- [122]. GENOA, *Conciliatio cunctarum legum, etc.*, un tomo en quart, usat;
- [123]. CHESIUS, *De differentiis iuris*, un tomo en quart, usat;
- [124]. ALTAMIRANI, *Commentarius in libros questionum Q. Cervidii Scaevolae*, un tomo en quart, usat;
- [125]. AMAYA, *Observationes iuris*, un tomo en quart, usat;
- [126-127]. BUSIUS, *In pandectas*, dos tomos en quart, usats;
- [128]. CAVALLERIA, *Iuris civilis teses*, un tomo en quart a la francesa, nou;
- [129]. *De iure belli*, un tomo en quart manuscrit per lo difunt don Joseph Gomar;
- [130]. GOMAR, *Elementa iuris bellici et militaris*, un tomo en quart, poch usat;
- [131]. VALENTIA, *Illustrationes iuris*, un tomo en quart, usat;
- [132]. GOMAR, *De municipiis ac magistratibus*, un tomo en quart, nou;
- [133-134]. AVERANI, *Interpretationes iuris*, dos tomos en quart gran, usats;
- [135-139]. *Teatro storico*, sinch tomos en quart, usats;
- [140-143]. M. TULLII CICERONIS, *Opera*, quatre tomos en quart, usats;

---

[109] Antonio de San Jerónimo, Barcelona 1779.

[110] Pere Ferrussola, Cervera 1749 (Palau 90764).

[111-117] Josep Finestres i de Monsalvo: tots els títols foren publicats a Cervera; el primer, el 1757; el segon, el 1750-1752; el terç, el 1745; el quart, el 1754; i el cinquè el 1752.

[118-119] Ramon Llätzer Dou i de Bassols; el primer títol fou publicat a Cervera el 1769; el segon a Barcelona el 1772.

[120] Ignasi de Dou i de Bassols; el llibre és del 1758.

[121] Cf. Núms. 56-59: aquest títol fou publicat a Madrid 1771 i 1775.

[123] Bartholomaeus Chesi, Barcelona 1686 (Palau 67590).

[124] J. Altamirano, Cervera 1739 (Palau 8856).

[125] Francisco de Amaya, Salamanca 1625.

[130] El nostre autor publicà aquest títol a Cervera 1757 (Palau 103466).

[131] Melchor de Valencia, *Illustrium iuris tractatum libri...*, Lió 1663 i tres edicions posteriors (P 348167).

- [144]. *Arte poética espanyola*, un tomo en quart, usat;
 [145]. La part segona de las obras de QUEVEDO en prosa, un tomo en quart, usat;
 [146]. *Arte de cartas misivas*, un tomo en quart, usat;
 [147]. SANTOLARIA, *Interpretationes iuris*, un tomo en quart, molt usat;
 [148]. *Relación de las reales exequias que hizo el claustro de la Universidad de Cervera por la muerte de don Felipe quinto*, un tomo en quart, usat;
 [149]. POVII, *Institutionum historiae philosophiae libri duodecim*, un tomo en quart, usat;
 [150]. CONILL, *Vida de don Francisco de Queralt*, un tomo en quart, usat;
 [151-153]. Un curs de filosofia jesuítica manuscrit per lo difunt don Joseph Gomar, tres tomos en quart;
 [154-155]. Dos tomos en quart, que contenen las sùmulas lògica y metafísica, escrits de altre mà, usats;
 [156]. AYMERICH, *Nomina et acta episcoporum Barcinontium*, un tomo en quart, poch usat;
 [157]. AYMERICH, *Prousiones philosophiae*, un tomo en quart, usat;
 [158-159]. *Obras del Señor*, JUANA INÉS DE LA CRUZ, tres tomos en quart, usats;
 [161]. PADRÓ, *La sagrada y prodigiosa imagen del Sant Christo de Igualada*, un tomo en quart, usat;
 [162]. *Relación de la festiva pompa que hizo el claustro de la Universidad de Cervera para la exaltación del trono de don Fernando sexto*, un tomo en quart, usat;
 [162]. NOLTENIO, *Lexicon antibarbarum latinae linguae*, un tomo en octau, poch usat;
 [163-164]. Dos plechs, lo un de diferents tractats o matèrias, y lo altre de diferents oracions o llisons, compostos y escrits, uns y altres, per lo difunt don Joseph de Gomar;
 [165-168]. TITI LIVII, *Historia romana*, quatre tomos en dotsè, usats;
 [169]. TITI LIVII, *Exercitationes retoricæ*, un tomo en dotsè, usat;
 [170]. MARTIALIS *Epigrammata cum notis Farnabii*, un tomo en dotsè, usat;
 [171]. CORVINUS, *In pandectas*, un tomo en dotsè, usat;
 [172]. CORVINI, *Difinitiones iuris utriusque*, un tomo en dotsè, usat;

[144] Títol desconegut de Palau.

[146] Títol desconegut de Palau.

[148] Cervera 1746? Títol desconegut tant de P com de Ll; cf. P 259456-259477).

[149] Bartomeu Pou i Puigserver, Calataiud 1763.

[150] Miquel Conill

[156-156] Mateu Aimerich; el primer títol fou publicat a Barcelona el 1760; el segon allí mateix, el 1756.

[158-160] (cf. P 65222, 65224 i potser 65228).

[161] Joan Padró i Sarrals; publicat a Cervera el 1736.

[162] Cervera 1746/1747 (P 259471).

[170] Marci Valerii Martialis, Venècia 1749 (P 151047).

- [173]. CORVINI, *Elementa iuris civilis*, un tomo en dotsè, usat;
 [174]. CORVINI, *Enchiridium*, un tomo en dotsè, usat;
 [175]. *Horacio latino-español*, un tomo en octau, usat;
 [176]. BAUDI, *Epistolae et orationes*, un tomo en dotsè, usat;
 [177]. Aurelii DE IANUARIO, *Respublica iurisconsultorum*, un tomo en octau, usat;
 [178]. NICOLAVII, *Orationes*, un tomo en octau, usat;
 [179]. FERRUSSOLA, *Explicación de los gozos devotos y antiguos de la concepción de María*, un tomo en octau, usat;
 [180]. PUIG, *Tesoro manual de salutaciones sacras*, un tomo en dotsè a la francesa, usat;
 [181]. *Pars posterior operum* Q. ORATII FLACCI, un tomo en dotsè, que és lo segon, a la francesa, usat;
 [182]. RAPINI, *Ecloga sacrae*, un tomo en dotsè a la francesa, usat;
 [183-189]. *Biblia sacra*, set tomos en dotsè a la francesa, usats;
 [190]. *La juventud triunfante. Fiestas de la canonización de sant Luis Gonzaga y sant Stanislao Costca en Salamanca*, un tomo en quart, usat;
 [191]. CHESIUS, *Interpretationes iuris*, un tomo en quart, usat;
 [192]. *Concilium tridentinum*, un tomo en octau, usat;
 [193]. CERDÀ, *Theses philosophiae*, un tomo en octau, poch usat;
 [194]. ANTONII, *Emendationum et opinionum libri quatuor*, un tomo en octau, usat;
 [195]. TERENTII, *Comoediae*, un tomo en octau, molt usat;
 [196-197]. *Ordenansas militares*, dos tomos en octau, usats;
 [198]. FEDRI, *Fabulae latine et grece*, un tomo en octau, poch usat;
 [199-200]. *Sinònims*, dos tomos en octau, usats;
 [201]. *Q. Horatius a Ioanne Bond illustratus*, un tomo en dotsè, usat;
 [202]. *Officium hebdomadae sanctae*, un tomo en dotsè a la francesa, usat;
 [203]. Don Manuel Joseph de SAN PEDRO, *Pasto feliz del alma*, un tomo en octau a la francesa, usat;
 [204]. *Le Livre des Comptes-faits*, un tomo en dotsè a la francesa, usat;

[175] Títol desconegut de Palau; segons ell, però, un *Horacio Español* fou publicat a Cervera el 1738 i el 1758.

[176] Dominicus Baudius (Cf. Palau 116033).

[178] Sebastianus Nicolavius (Nicolau), Saragossa 1764 (P 190422).

[179] Pere Ferrussola, Madrid 1762 (Palau 90774).

[180] Pere Màrtir Puig, Barcelona 1760.

[190] (P 126894-126896).

[191] Bartholomaeus Chesius, Cervera 1737 (Palau 67591).

[192] D'entre les moltes edicions, potser era una de Barcelona 1710 (Palau 58845).

[193] Tomàs Cerdà, Cervera 1753?

[194] Antoni Agostí i Albanell, Venècia 1543.

[196-197] P dóna lllargues llistes d'ordenances militars publicades durant el segle XVIII: 202870-202902 i 203068 i 203085).

[202] Títol desconegut de P.

- [205]. IFERN, *Compendi breu de las quatre reglas generals de la aritmètica pràctica*, un tomo en octau ab cubertas de paper, usat;
- [206]. Lo llibret del augment de la moneda de or feta en lo any mil set-cents setanta-nou, un tomo en dotsè, usat;
- [207]. RICCIOLIO, *Prosodia Bononiensis*, un tomo en dotsè, usat;
- [208]. *Pláticas doctrinales del padre fray Francisco MIGUEL DE ECHEVERS*, un tomo en octau, usat;
- [209]. *Iuglaris elogia patriarcharum et Christi Iesu Dei-hominis*, un tomo en octau, usat;
- [210]. GAZOLA, *Il mondo ingannato da falsi medici*, un tomo en dotsè, usat;
- [211]. Faulas de ESOP en grech, un tomo en quart ab cubertas de papé, poch usat;
- [212]. *Alphabetum linguae graecae*, un tomo en octau, poch usat;
- [213]. *Carta del abbate Isla*, un tomo en octau ab cubertas de papé, nou;
- [214]. NIEUPOORT, *De ritibus romanorum*, un tomo en octau, usat;
- [215]. Del CASTILLO, *Gramática de la lengua griega en idioma español*, un tomo en octau, usat;
- [216]. *Compendiaria grece grammatices institucio*, un tomo en octau, usat;
- [217]. C. Iulii Caesaris, *Rerum ab se gestarum commentariis*, un tomo en octau, molt usat;
- [218-219]. Dos tomos en quart sens cubertas ni principi ni fi, lo [un] castellà y lo altre llatí, molt vells y dolent;
- [220]. *Constitucions synodals de Solsona*, un tomo en quart, dolent;
- [221]. Sis comèdias dins de unas cubertas de pergamí sens cusir, usadas;
- [222]. ELENARDO, *Institutiones absolutissimae in grecam linguam*, un tomo en octau, molt vell;
- [223]. ROMEO, *Desengaño del abuso de la sangría y purga*, un tomo en octau, usat;
- [224]. *Estilo de cartas*, un tomo en octau, usat;
- [225]. De VEGA, *Casos raros de la confessió*, primera part, un tomo en octau, usat;
- [226]. TORRASCASANA, *Volumen velitationum iuris*, un tomo en octau ab cubertas de papé, és doblat, usats;

[205] Francesc Isern; Barcelona 1750; després d'aquesta primera edició, el llibre tingué múltiples reproduccions en llocs diversos fins al segle XIX.

[208] Saragossa 1717 (Palau 78324).

[210] Giuseppe Gazzola,

[212] Cervera 1768 (Palau 8632).

[213] Juan Francisco de Isla; les edicions de les seves lletres són indicades en P 121906, 121910-121914; però cap d'elles no és en octau.

[215] Martín del Castillo, Lió 1678 (Palau 48168).

[225] Cristòbal de Vega; n'hi hagué tretze edicions catalanes entre el 1670 i el 1728: P 354563-354575).

[226] Joan Anton Torrascasana, Cervera (Torres Amat 628/II), que transcriu el títol complet, però no indica l'any d'edició.

- [227-228]. Dos llibrets de òperas ab cubertas de papé daurat, usats;
- [229]. LANSPERGIO, *Carta o colloquio de Christo a la alma devota*, un tomo en octau, molt usat;
- [230]. *Officium defunctorum*, un tomo en dotsè, vell;
- [231]. Un llibret de missionistas ab cubertas de paper daurat, molt usat;
- [232]. Una *Torrella*, molt vella;
- [233]. Un llibret de grammàtica catalana, molt vell;
- [234]. PRISCO, *Luz seráfica*, un tomo en dotsè, usat;
- [235]. *Història del Sant Misteri de Cervera*, un tomo en dotsè, usat;
- [236]. *Il fa per tutti, etc.*, un tomo en dotsè, usat;
- [237]. *Iurisprudencia vetus ante-iustiniana*, un tomo en dotsè, usat;
- [238]. HARTALEJO, *Doctrina christiana catalana y castellana*, un tomo en dotsè ab cubertas de papé, poch usat;
- [239]. P. OVIDII NASONIS, *Amatoria*, un tomo en dotsè, usat;
- [240]. L. ANNAEI SENECAE ET ALIORUM, *Tragediae*, un tomo en setsè, usat;
- [241]. Una *Instituta* de dotsè, molt usada;
- [242]. KEMPIS, *De imitatione Christi*, un tomo en dotsè, vell;
- [243]. *Offitium beatae Mariae virginis*, un tomo en dotsè a la francesa, molt dolent de las cubertas;
- [244]. BOURS, *Pensamientos christianos*, un tomo en dotsè a la francesa, usat;
- [245]. Un llibret francès, encodernat a la francesa, que no té principi, en dotsè, molt usat;
- [246]. KEMPIS, *De la imitación de Christo*, un tomo en dotsè a la francesa, usat;
- [247]. *Historia universa veteris ac novi testamenti*, un tomo en dotsè, poch usat;
- [248]. *Confessionario y examen para hacer la confessión bien hecha*, un tomo en dotsè a la francesa ab gafets de llautó, molt dolent;
- [249]. VILLEGAS, *Soliloquios divinos*, un tomo en setsè, usat;
- [250]. SEÑERI, *La verdadera sabiduría*, un tomo en setsè, usat;
- [251]. PINYAMONTE, *Meditaciones sobre los novísimos*, un tomo en setsè a la francesa ab un gafet de llautó al mitg, usat;
- [252]. IBAÑES, *Saludables recuerdos de la Santa Misión*, un tomo en setsè, usat;
- [253]. VEGA DEL CARPIO, *Romancero espiritual para regalarse el alma con Dios*, un tomo en setsè, usat;

[229] Johannes Landpergius; potser era un exemplar de l'edició de Barcelona 1679: P 131238.

[232] Joan Torrella, *Brevis ac compendiosa syntaxis...*, València 1636 i nombroses edicions posteriors.

[238] Antonio Manuel de Hortalejo, bisbe de Vic entre el 1777 i el 1782.

[247] Cf. Palau 115344/segon].

[248] Títol desconegut de Palau (cf. núms. 59197-59201).

[250] Paolo Segneri (però l'atribució és falsa, car l'autor és el seu company Giovanni Pietro Pinamonti), Madrid 1696 (P 305904).

[251] Giovanni Pietro Pinamonti, Madrid 1750 (P 226215).

[253] Félix Lope de Vega y Carpio, Pamplona 1619 (P 356411-356419).

- [254]. Un *Catón christiano*, molt usat;
 [255]. Un *Fransem y basarolas*, poch usat;
 [256]. *Regla de monges de Sant Benito*, un tomo en vintiquatrè a la francesa, en lloch de nou;
 [257]. *Officium B. M. V.*, un tomo en vintiquatrè a la francesa, usat, y se troba dins de un estotx o capsa;
 [258]. un mirall petit ab capsa, cubert de cuiro, en forma de llibre, usat;
 [259-261]. Tres tomos en quart de *Digest*, molt vells;
 [262]. Sis plechs que contenen vàrias conclusions o actes de [la] Universitat ab llibre, de diferents tamanys, espècies y facultats;
 [263]. Vàrias oracions fúnebres, vilansicos y altres papers;
 [264]. Un plech ab divuyt o vint memorialis en dret;
 [265]. Vàrias *Guías de forasteros*, ab la del corrent any enquadernada a la francesa,
 [266]. y noranta-sinch novenas de diferents sants.
 [...].

De todas las quals cosas han requirit a mi, lo notari avall escrit, llèvia lo present acte, que ha estat fet en la ciutat de Cervera a vint-y-set dias del mes de mars del any del naixement del senyor de mil set-cents vuytanta-y-vuyt, essent presents per testimonis misser Ramon Malet y Jaume Pros, los dos en dita ciutat residints.

Don Anton Maria de Pedrolo, en dits noms.

Dona Maria Ignàsia de Pedrolo y de Gomar.

Anton Culleré, prebere, marmessor.

Doctor don Andreu de Massot, marmessor.

Ramon de Texidor, marmessor.

Doctor Donat Cirera, marmessor.

Donya Maria Raymunda de Gomar y de Ferrer.

En poder de mi, Anton Vidal, notari públic real colegiat de Cervera, que fas fee conèixer a dits senyors otorgants que han firmat de punyo propri.

---

[254] Madrid 1773 (Palau 50347).

[265] (Cf. Palau 110556 ss.).